19. Як найчасцей пачынаюцца народныя казкі? Дапоўніце выраз: *жыў дзед, жыла ... .*

А) царэўна. **Б)** баба. **В)** прыгажуня.
Г) прынцэса. **Д)** чараўніца.

20. Назвы склонаў маюць пэўны парадак. Вызначце правільны варыянт.

А) назоўны, месны, давальны, родны, творны, вінавальны.
Б) родны, вінавальны, давальны, назоўны, месны, творны.
В) месны, родны, назоўны, давальны, вінавальны, творны.
Г) назоўны, родны, вінавальны, давальны, творны, месны.
Д) назоўны, родны, давальны, вінавальны, творны, месны.

21. Вучні павінны былі выбраць з прапанаваных слоў назвы птушак, якія гняздуюцца на тэрыторыі Беларусі: *1) пелікан; 2) жаўранак; 3) калібры; 4) ластаўка; 5) кнігаўка; 6) пінгвін.* Які правільны варыянт выбралі вучні?

А) усе словы. **Б)** 1, 3, 4. **В)** 2, 4, 5. **Г)** 3, 6. **Д)** 4, 5.

22. Хто найчасцей у сваёй мове выкарыстоўвае наступныя словы: *каталог, фармуляр, стэлаж, абанемент*?

А) настаўнік. **Б)** урач. **В)** паштальён.
Г) бібліятэкар. **Д)** аптэкар.

23. Выберыце з прапанаваных словы, у склад якіх уваходзіць спалучэнне літар ***«прыз»***:

1) прызёр; 2) прызямліцца; 3) капрызулька;
4) сюрпрызы; 5) прызыў.

А) усе словы. **Б)** 1, 2, 3. **В)** 2, 4, 5. **Г)** 3, 4. **Д)** 5.

24. Закончыце народную прымаўку: *запас бяды ... .*

А) не шукае. **Б)** не адганяе. **В)** не чыніць.
Г) не марнуе. **Д)** не адмаўляе.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб'яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220013, г. Мінск, вул. Дарашэвіча, 3–218
тэл. (017) 292 80 31, 292 34 01, 290 01 53
e-mail: info@bakonkurs.by
http://www.bakonkurs.by/

ГА «БА «Конкурс». Заказ 9. Тыраж 22600 экз. г. Мінск. 2009 г.

Конкурс па беларускай мове

«БУСЛІК-2009»

Чацвер, 19 лютага 2009 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (8 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 8 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 8 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 24 балы;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 120;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку.

Заданне для вучняў 3-4 класаў

1. Вучні павінны былі выбраць з прапанаваных слоў *яблык, маліна, вішня, сліва, суніцы* толькі тыя, якія называюць ягады. Надзея сказала, што патрэбна выбраць *ўсе словы*; Міхалка – толькі словы *яблык* і *вішня*; Аленка – *маліна* і *суніцы*; Раман – *вішня* і *суніцы*; Каця – *маліна* і *сліва*. Хто з вучняў адказаў правільна?

А) Надзея. **Б)** Міхалка. **В)** Аленка. **Г)** Раман. **Д)** Каця.

2. У старажытныя часы, калі яшчэ не было кнігадрукавання, чыталі творы:

А) перапісаныя ад рукі. **Б)** надрукаваныя ў часопісах.
В) з дапамогай камп'ютэра. **Г)** з дапамогай магнітафона.
Д) пазычаныя ў суседа.

3. Колькі назоўнікаў адзіночнага ліку ўжыта ў вершаваных радках А. Астрэйкі?

На лясных палянках
выспелі суніцы.
На калгасным полі
жыта каласіцца.

Цэлы дзень не ціхнуць
песні над ракою.
Пахнуць сенажаці
звялаю травою.

А) 3. **Б)** 4. **В)** 5. **Г)** 7. **Д)** 9.

4. Дадзены сказы:
1) Дзесьці закукавала зязюля, пачуўшы птушыныя спевы.
2) Світанак.
3) Вось заспяваў салавей.
4) Сымонка пачаў слухаць, як прачынаецца лес.
5) Яму адазвалася берасцянка.
Перастаўце сказы так, каб атрымаўся тэкст.
А) 1, 2, 3, 4, 5. **Б)** 2, 4, 3, 5, 1. **В)** 3, 2, 1, 4, 5.
Г) 4, 1, 5, 3, 2. **Д)** 4, 5, 1, 3, 2.

5. Выберыце з дадзеных прыкладаў тыя словы, якія маюць усе мяккія зычныя: *1) дзянькі; 2) сяджу; 3) яблыня; 4) сліва; 5) бяліць; 6) вішня.*
А) усе словы. **Б)** 1, 3, 6. **В)** 1, 5. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 5, 6.

6. Дадзены словы: *1) пальцы; 2) дзік; 3) корань; 4) пянькі; 5) дождж; 6) свой; 7) пальма*. Вызначце словы з літарай, якая не абазначае гука.
А) няма такіх слоў. **Б)** 1, 2, 4, 6. **В)** 1, 3, 4, 7.
Г) 2, 5, 6. **Д)** 3, 4, 7.

7. Прачытайце ўважліва вершаваныя радкі А. Дзеружынскага:
На вярбіне коцікі,
жоўценькія роцікі,
Лапачкі пуховыя,
спіначкі шаўковыя.
Колькі ў гэтым тэксце слоў, якія адрозніваюцца адной літарай?
А) няма такіх слоў. **Б)** 2. **В)** 4. **Г)** 6. **Д)** 8.

8. Прадоўжыце выраз: *гукі, якія ўтвараюцца толькі голасам, называюцца ... .*
А) літарамі. **Б)** зычнымі. **В)** зацвярдзелымі.
Г) галоснымі. **Д)** падоўжанымі.

9. Выберыце з прыведзеных прыкладаў назвы агародніны: *1) цыбуля; 2) сліва; 3) морква; 4) бурак; 5) агурок; 6) груша.*
А) усе прыклады. **Б)** няма такіх назваў.
В) 1, 3, 4, 5. **Г)** 2, 4, 5, 6. **Д)** 2, 6.

10. У якіх словах на месцы пропуску патрэбна пісаць літару ***я***?
1) выц..раў; 2) дз..журны; 3) падм..тала;
4) в..сёлыя; 5) б..розка; 6) с..кунда.
А) ва ўсіх словах. **Б)** 1, 3, 4, 6. **В)** 2, 3, 4, 5.
Г) 3, 4, 5. **Д)** 4, 6.

11. Выберыце з прыведзеных толькі тыя зычныя гукі, якія не маюць парнага мяккага гука: *1) [ф]; 2) [х]; 3) [р]; 4) [т]; 5) [ш]; 6) [с].*
А) няма такіх прыкладаў. **Б)** усе прыклады.
В) 1, 3, 4. **Г)** 2, 5, 6. **Д)** 3, 5.

12. У якіх словах з прыведзеных замест кропак неабходна ўставіць літару ***п***: *1) слу..; 2) зу..; 3) ду..кі; 4) скры..ка; 5) гры..кі?*
А) ва ўсіх словах. **Б)** 1, 2. **В)** 1, 4. **Г)** 2, 5. **Д)** 3, 5.

13. Вучні атрымалі заданне выбраць з прыведзеных слоў толькі тыя, дзе патрэбна паставіць замест кропак апостраф: *1) салаў..і; 2) вераб..і; 3) Мар..я; 4) Дзям..ян; 5) надвор..е.* Было прапанавана некалькі варыянтаў. Вызначце правільны адказ.
А) ва ўсіх словах. **Б)** ва ўсіх словах, акрамя 1.
В) 1, 3, 4. **Г)** 2, 5. **Д)** 2, 4.

14. Падбярыце патрэбны назоўнік да прыметнікаў *зялёная, пушыстая, высокая, стройная ... .*
А) вавёрка. **Б)** ліса. **В)** елка. **Г)** морква. **Д)** куніца.

15. Дадзены словы: *1) поўсць; 2) сабака; 3) футра; 4) боль; 5) поўнач; 6) стэп.* Выберыце толькі назоўнікі жаночага роду.
А) усе назоўнікі. **Б)** 1, 2, 4. **В)** 1, 5. **Г)** 2, 4, 5, 6. **Д)** 5, 6.

16. Маша з Аленай пасадзілі кветкі, а назвы іх зашыфравалі ў рэбусе. Разгледзьце рэбусы і вызначце толькі назвы кветак.
а = ў 1, 2, 4, 3 6 = ч ак , , , э = е на ж = р ы = а
1) 2) 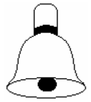 3) 4) 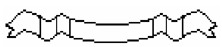 5)
А) 1, 2. **Б)** 1, 3, 5. **В)** 2, 4. **Г)** 2, 3, 5. **Д)** 3, 4.

17. Прачытайце шараду С. М. Шах:
Вазьмі дзве ноты без памылкі
ды прыназоўнічак дабаў –
і вось будынак невялікі
ты сабе ўжо збудаваў.
Знайдзіце адгадку у дадзеных літарах і спалучэннях літар, паставіўшы іх на патрэбнае месца: *1) па, рэ; 2) р, ту, фа, х; 3) мі, к, до; 4) ля, фа, со; 5) ля, до.*
А) 1. **Б)** 2. **В)** 3. **Г)** 4. **Д)** 5.

18. Падбярыце з прыведзеных патрэбныя прыметнікі, каб славесна «размаляваць» слова ***яблык***: *1) пушысты; 2) румяны; 3) спелы; 4) прамавугольны; 5) салодкі; 6) музычны.*
А) 1, 3, 4. **Б)** 1, 6. **В)** 2, 3, 5. **Г)** 3, 5. **Д)** 5.